

BOSANSKI SRBI BLOKIRAJU PLAN EU ZA STVARANJE UJEDINJENE POLICIJE

Author: [Gordana Katana](#)

Veto Republike Srpske na reformu policije izaziva bes medjunarodne zajednice i blokira napredovanje Bosne ka clanstvu u EU.

Snovi Bosne i Hercegovine o zelenom svetlu za otpocinjanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i asocijaciji, SSA, sa Evropskom unijom nailaze na nove prepreke nakon sto je zemlja propustila da ispuni svoje obaveze iz EU studije o izvodljivosti. Odluka direktorata Komesara za prosirenje stigla je 19. maja, posle propasti pregovora o reformi policije izmedju vodećih politickih partija u Bosni.

Evropsko “ne” je znak vladajucim nacionalistima u zemlji da ce bez dogovora o ujedinjenoj policiji zemlja ostati crna rupa na mapi EU.

Reforma policije bila je jedan od preduslova odredjenih u EU studiji o izvodljivosti za dalji napredak Bosne ka evropskim integracijama.

Od kraja rata 1995, koji je zemlju podelio na Federaciju i Republiku Srpsku, RS, dva entiteta imaju zasebne policijske snage. Njima cak nije dozvoljeno da prelaze granicu izmedju entiteta.

Medjunarodna zajednica je iznosila primedbe da je ovakva organizacija disfunkcionalna i da otvara mogucnost da se kriminalci nekaznjeno krecu izmedju dva entiteta.

Prosele godine, bosanski politicari i medjunarodna zajednica poceli su da razmatraju mogucnosti za resavanje ovog problema, a pregovori su se intenzivirali s priblizavanjem datuma ocene EU.

Ali, razgovori izmedju predstavnika oba entiteta, vladajucih i opozicionih stranaka, i medjunarodne zajednice doziveli su neuspeh u poslednjem trenutku, kada su delegati RS odbili model reforme predlozen od strane EU zvanicnika.

Predlogom je bilo predvidjeno stvaranje jedinstvenih policijskih snaga koje bi se finansirale iz drzavnog budzeta, cime bi se sprecio uticaj politike na policiju i omogucio slobodan pristup policijskim snagama sa obe strane etnicke demarkacione linije.

Tri dana pred planiranu posetu EU delegacije, vlast i opozicija u RS su se ujedinili u odluci da se suprotstave reformama.

Oni tvrde da se time krse odredbe Dejtonskog mirovnog sporazuma iz 1995, gde se “kaze da svaki entitet ima kontrolu nad svojim ministarstvom unutrasnjih poslova”.

Medjunarodna zajednica u Bosni nije krila razocaranje. “Evropska unija nece menjati svoje principe”, izjavio je visoki komesar EU u svom saopštenju, sto je ocigledno bilo upuceno RS.

Ljiljana Radetic, portparol Ureda visokog predstavnika, OHR, koji je ustanovila medjunarodna zajednica,

izjavila je: "Opozicione stranke i stranke na vlasti (u RS) moraju imati na umu da ova sansa da ucine pravu stvar nece trajati neograniceno dugo."

Evropske policijske snage u Bosni iznose slicno misljenje. "EUPM (Evropska policijska misija) se nada da ce politicari u Republici Srpskoj ovo ozbiljno razmotriti i... doneti odluku koja ce omoguciti nastavak reformi", receno je.

Medjutim, nema jasnih naznaka da bi novo crveno svetlo iz EU moglo navesti Visokog predstavnika, Pedija Esdauna, da otvori novu rundu sankcija uperenih protiv RS.

Predstavnici Federacije otvoreno su trazili kaznu za politicare iz RS koji vrse opstrukciju. "Evropska komisija i medjunarodna zajednica u Bosni treba da preduzmu odgovarajuce mere kojima ce one koji ovu reformu politike blokiraju primorati da je prihvate", izjavio je Sefik Dzaferovic, predsedavajući donjeg doma bosanskog parlamenta.

"Ako se ne preduzmu odgovarajuce mere, Bosna i Hercegovina ce završiti kao talac RS, bez ikakvog razloga, a Bosna ne sme biti talac", dodao je on.

Socijaldemokratska partija, SDP, izjavila je da propast pregovora pokazuje da vladajuci nacionalisti na svim stranama nisu u stanju da upravljaju zemljom. "Proevropska Bosna je neostvariva sa aktuelnim politickim snagama na vlasti", saopsteno je iz ove stranke. "Posto su nacionalisti sada pokazali za sta su sposobni, vreme je da se sve patriotske snage udruze i ponude alternativu."

Slobodan Popovic, delegat SDP u Skupstini RS, kaze: "Oni koji pokusavaju da zadrze policiju unutar granica sopstvene zemlje, iako kriminal ne zna za granice, rade protiv interesa onih ljudi za koje tvrde da ih zastupaju."

Uprkos horu osuda, cini se da su lideri RS odlucni da izdrze sve napade, uz snaznu podršku srpskih ratnih veterana, izbeglickih organizacija, grupa raseljenih lica i nekih studentskih udruzenja. Njihova kampanja je kulminirala skupom u Banja Luci 17. maja, kada je masa od 10.000 ljudi zahtevala od vlasti RS da brani prava srpskog entiteta.

"Sankcije i izolacija su prihvatljiviji nego reforme koje sluze samo kao uvod u ukidanje RS", izjavio je pred ovim skupom Savo Cvjetinovic, predsednik udruzenja srpskih ratnih veterana.

Analiticari nisu bili iznenadjeni otporom srpskih politicara. "Mogu nastaviti da vladaju bez polaganja racuna samo dok ostaju u svojim gvozdanim entitetima", izjavila je za IWPR, Mirjana Kusmuk, urednik banjaluckih Nezavisnih novina.

Tanja Topic, analiticar fondacije Fridrih Ebert, izjavila je da bi prihvatanje predlozene reforme policije predstavljalo veliki poraz za rukovodstvo RS. "Deset godina tvrde da je njihov entitet drzava, a sada se od njih trazi da potpisu dokument kojim se to negira", izjavila je ona.

"Kriju se iza demonstancija, ne zato sto je RS ugrozena, vec zato sto ne znaju kakva je priroda koncesija koje se moraju uciniti na putu u Evropu."

Dragan Cavic, predsednik RS i lider vladajuće Srpske demokratske stranke, SDS, izjavio je da je jedini izlaz iz ove pat pozicije iznosenje problema pred parlament entiteta.

“Absurdno je očekivati da će međunarodna zajednica, i naročito Evropska komisija, promeniti svoje stavove, posto su oni već jasno i glasno izneti”, izjavio je on. Čović je 18. maja objavio da će se pozvati na svoje ustavno pravo da sazove vanrednu sednicu parlamenta RS, da bi se parlament izjasnio o ovom pitanju. Problem sa reformom policije, izjavio je on, jeste u tome “sto ona menja onaj deo Dejtonskog sporazuma kojim se određuju prava entiteta u jednoj od najosetljivijih oblasti”, i dodao: “To je teška odluka za svakoga.”

Izloživši obe strane argumenta, on je zaključio: “Prihvatanje EU principa znači menjanje delova Dejtonskog sporazuma... (dok) njihovo odbijanje znači da ćemo biti smatrani nepodobnim za uključivanje u evropske integracione procese.”

Pred vanredno zasedanje parlamenta, partijski lideri RS se konsultuju iza zatvorenih vrata.

Posle početnog utiska o jedinstvu, sada se ukazuju pukotine. Na primer, 22. maja, Milorad Dodik, lider Saveza nezavisnih socijalnih demokrata, najjače opozicione stranke u RS, kaže da ima još prostora za raspravu o jedinstvenim policijskim snagama na nivou države.

Ipak, posle sastanka partijskog predsedništva od 24. maja, SDS nije ni najmanje promenila svoj stav.

Rezultat je to da će stranka sa kojom je SDS u koaliciji, Partija demokratskog progresa, PDP, koju predvodi ministar spoljnih poslova Bosne, Mladen Ivanic, možda imati odlučan glas na sednici parlamenta RS.

Ivanic i njegova stranka su odbili da daju komentare o tome kako će glasati. Ali, ako Dodikova stranka odluči da glasa za reformu policije i PDP joj se u tome pridruži, ove stranke bi zajedničkim snagama mogle nadglasati SDS.

U svakom slučaju, budućnost reformi policije u Bosni – i njenog odnosa sa EU – krajnje je neizvesna i malobrojni su analitičari koji su spremni da spekulisu na temu konačne odluke koju će parlament RS doneti 30. maja.

Gordana Katana je redovni saradnik IWPR.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosanski-srbi-blokiraju-plan-eu-za-stvaranje-ujedinjene-policije>